

Sygn. akt XI GC 121/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 czerwca 2015 roku

Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie, Wydział XI Gospodarczy,

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Anna Górnik

Protokolant: Anna Sabinicz,

po rozpoznaniu w dniu 15 czerwca 2015 roku

na rozprawie

sprawy z powództwa Spółdzielczego Przedsiębiorstwa Handlowego (...)

przeciwko S. K.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego S. K. na rzecz powoda Spółdzielczego Przedsiębiorstwa Handlowego (...) kwotę 44 125,49 zł (czterdzieści cztery tysiące sto dwadzieścia pięć złotych czterdzieści dziewięć groszy) z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 27 lutego 2015 roku do dnia zapłaty,

II. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 4624 zł (cztery tysiące sześćset dwadzieścia cztery złote) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt XI GC 121/15

Sprawa rozpoznawana była w postępowaniu zwykłym

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym dnia 11.12.2014 r. do Sądu Rejonowego w Koszalinie strona powodowa Spółdzielcze Przedsiębiorstwo Handlowe (...) S. z siedzibą w S. K. zażądała zasądzenia od pozwanego S. K. kwoty 44.125,49 złotych wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia następującego po dniu doręczenia pozwanemu nakazu zapłaty do dnia zapłaty oraz kosztami procesu, z tytułu odpowiedzialności pozwanego za zobowiązania (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w C., na podstawie art. 299 k.s.h. Na żądanie powoda objęte pozwem składa się należność główna wraz z odsetkami określona nakazem zapłaty z dnia 25 listopada 2013 r. wydanym w postępowaniu upominawczym przez Sąd Rejonowy Szczecin- Centrum w Szczecinie w sprawie o sygn. XI GNc 2805/13. Powód zaznaczył, iż na podstawie wskazanego tytułu wykonawczego wszczęto postępowanie egzekucyjne skierowane wobec (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, jednak egzekucja ta okazała się bezskuteczna. Mając na uwadze fakt, iż pozwany w czasie powstania zobowiązania był członkiem zarządu spółki, powód w oparciu o brzmienie art. 299 k.s.h. domaga się od niego zapłaty wskazanej kwoty.

Pozwany w odpowiedzi na pozew wnosi o oddalenie powództwa w całości, a także o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego z zakresu księgowości i rachunkowości na okoliczność stanu finansowego (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. W uzasadnieniu powołał się na jedną z przesłanek zwalniających z odpowiedzialności zarząd ujętą w art. 299 § 2 k.s.h.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 29 czerwca 2012 r. pozwany stał się uprawniony do jednoosobowej reprezentacji spółki pod firma (...) spółka z ograniczona odpowiedzialnością jako Prezes Zarządu tej spółki. Zgodnie z oświadczeniem złożonym do akt rejestrowych spółki adresem zamieszkania pozwanego są M. nr36, (...)-(...) M..

dowód:

Odpis pełny z KRS spółki (...) z dnia 19 września 2014 r., k. 16-19

W 2012 r. Spółdzielcze Przedsiębiorstwo Handlowe (...) z siedziba w S. Krajeńskich sprzedała towary spółce (...) na kwotę w łącznej wysokości 31.796, 00 złotych i z tego tytułu wystawiła faktury VAT, których terminy płatności wypadały kolejno na 15 września 2012 r., 15 października 2012 r. oraz na 28 grudnia 2012 r. Spółka (...) nie uregulowała żadnej z tych należności.

W dniu 25 listopada 2013r. Sąd Rejonowy Szczecin- Centrum w Szczecinie wydał w postępowaniu upominawczym nakaz zapłaty, w którym nakazał pozwanej (...) spółce z ograniczona odpowiedzialnością z siedzibą w C. aby zapłaciła na rzecz powoda kwotę 31.796,00 złotych wraz z ustawowymi odsetkami:

- od kwoty 8.684 zł od dnia 16 września 2012 r. do dnia zapłaty;
- od kwoty 9.936 zł od dnia 16 października 2012r. do dnia zapłaty;
- od kwoty 13.176 zł od dnia 29 grudnia 2012 r. do dnia zapłaty

Oraz kwotę 2.815 zł tytułem kosztów procesu.

Postanowieniem z dnia 17 stycznia 2014 r. nadano nakazowi klauzulę wykonalności.

dowód:

faktury VAT, k. 21-23

odpis nakazu zapłaty z dnia 25 listopada 2013 r. wraz z klauzulą wykonalności, k. 27-28

Powód, w oparciu o powyższy tytuł wykonawczy złożył do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Stargardzie Szczecińskim wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego. Postępowanie zostało wszczęte przez komornika pod sygnaturą Km 238/14. Postanowieniem z dnia 30 czerwca 2014 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Stargardzie Szczecińskim po wysłuchaniu wierzyciela umorzył postępowanie egzekucyjne wobec stwierdzenia jego bezskuteczności i ustalił koszty w postępowaniu egzekucyjnym na kwotę 41,95 złotych. W uzasadnieniu Komornik wskazał, iż w toku postępowania nie ustalono rachunków bankowych dłużnej spółki oraz w toku podjętych czynności terenowych nikogo nie zastano.

dowód:

wniosek, k. 25-26

postanowienie o umorzeniu, k. 31-32

wysłuchanie wierzyciela, k. 34-35

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo okazało się zasadne w całości.

Zgodnie z brzmieniem art. 299 § 1 ksh jeżeli egzekucja przeciwko spółce okaże się bezskuteczna, członkowie zarządu odpowiadają solidarnie za jej zobowiązania. Przepis ten zawiera podstawę roszczenia strony powodowej. Zgodnie z poglądem przyjmującym odszkodowawczy charakter odpowiedzialności z art. 299 k.s.h odpowiedzialność członków zarządu spółki z o.o. ma charakter sankcji za prowadzące do bezskuteczności egzekucji przeciwko spółce nieprawidłowości w kierowaniu jej sprawami, a wyrazem tych nieprawidłowości jest niezłożenie we właściwym czasie wniosku o ogłoszenie upadłości lub wszczęcie postępowania zapobiegającego upadłości. Stanowisko to harmonizuje z tym przeważającym obecnie w orzecznictwie określającym odpowiedzialność normowaną przez przepis art. 299 k.s.h. jako szczególny przypadek deliktowej odpowiedzialności odszkodowawczej na zasadzie winy (por. uchwała Sądu Najwyższego z 7 grudnia 2006 r., III CZP 118/06 oraz wyrok Sądu Najwyższego z 6 lipca 2007 r., III CSK 2/2007). Specyfika tego rodzaju odpowiedzialności odszkodowawczej przejawia się w tym, że wierzyciel, który nie wyegzekwował swojej wierzytelności od spółki, nie musi na zasadach ogólnych dowodzić wysokości doznanej wskutek tego szkody. Wystarczające będzie przedłożenie tytułu egzekucyjnego stwierdzającego istnienie zobowiązania spółki (por. uchwała Sądu Najwyższego z 15 czerwca 1999 r., III CZP 10/99) oraz wykazanie, że egzekucja wobec spółki okazała się bezskuteczna. Z omawianej regulacji wynika więc na rzecz wierzyciela domniemanie poniesienia szkody w wysokości niewyegzekwowanej wobec spółki wierzytelności. Dodać należy, że domniemaniami w świetle regulacji art. 299 k.s.h. są objęte również: związek przyczynowy między szkodą wierzyciela a niezłożeniem we właściwym czasie przez członka zarządu wniosku o ogłoszenie upadłości oraz zawinienie przez członka zarządu niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości (por. wyroki Sądu Najwyższego: z 21 lutego 2002 r., IV CKN 793/00 ; z 14 lutego 2003 r., IV CKN 1779/00 oraz uchwałę Sądu Najwyższego z 28 lutego 2008 r., III CZP 143/07).

Strona powodowa, zdaniem Sądu sprostała obowiązkowi wynikającemu ze wskazanego przepisu i wykazała, iż posiada wymagalną wierzytelność względem spółki, bowiem wraz z pozwem złożyła tytuł egzekucyjny przeciwko pozwanemu, z którego wynikała określona należność. Również sam pozwany nie kwestionował faktu istnienia zaległości względem powoda.

Ustalenie przewidzianej w art. 299 § 1 ksh przesłanki bezskuteczności egzekucji może nastąpić na podstawie każdego dowodu, z którego wynika, że spółka nie ma majątku pozwalającego na zaspokojenie wierzyciela pozywającego członków zarządu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 czerwca 2003 r., V CKN 416/01). Niemniej jednak w orzecznictwie i literaturze powszechnie przyjęta jest liberalna (szeroka) wykładnia pojęcia "bezskuteczność egzekucji", utożsamiająca ją z niebudzącą wątpliwości nieściągalnością wierzytelności od samej spółki, tj. stanem, w którym z okoliczności sprawy wynika niezbicie, że spółka nie ma majątku, z którego wierzyciel mógłby uzyskać zaspokojenie swojej należności (por. wyrok SN z 26 czerwca 2003 r., V CKN 416/01 oraz A. Karolak, glosa do powołanego wyroku). Wystarczającym środkiem dowodowym, za pomocą którego wierzyciel może wykazać bezskuteczność egzekucji z majątku spółki przysługującej mu wierzytelności, jest postanowienie komornika o umorzeniu postępowania. Dokument ten stwierdza bowiem, że z egzekucji nie uzyska się sumy wyższej od kosztów egzekucyjnych (por. wyrok SA w Warszawie z dnia 13 lutego 2015 r., I ACa 1213/14).

W konsekwencji Sąd uznał, że strona powodowa również dostatecznie wykazała drugą warunkującą odpowiedzialność pozwanego przesłankę wynikającą z art. 299 ksh.

Członek zarządu może się uwolnić od powyższej odpowiedzialności, jeśli wykaże ziszczenie się przynajmniej jednej z trzech przewidzianych w art. 299 § 2 KSH przesłanek egzoneracyjnych: 1) we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości lub wszczęto postępowanie, 2) niezgłoszenie upadłości oraz niewszczęcie postępowania układowego nie nastąpiło z winy członka zarządu, 3) pomimo niezgłoszenia upadłości oraz niewszczęcia postępowania układowego wierzyciel nie poniósł szkody.

W przedmiotowej sprawie pozwany powołał się na trzecią przesłankę egzoneracyjną. O szkodzie w rozumieniu art. 299 § 2 ksh można mówić jedynie wówczas, gdy zgłoszenie upadłości lub wszczęcie postępowania układowego spowodowałoby zaspokojenie wierzyciela w części większej niż w przypadku zaniechania dokonanego przez członka zarządu. W przypadku powyższym rozmiarem szkody będzie różnica między tym, co wierzyciel mógł w wyniku wszczęcia wspomnianych postępowań uzyskać, a rzeczywistym stanem zaspokojenia jego roszczeń. Jeżeli więc

pozwany członek zarządu wykaże, iż to, co wierzyciel uzyskalby w wyniku dopełnienia przez zarząd prawem nałożonych obowiązków, przedstawia mniejszą wartość aniżeli wysokość dochodzonego na podstawie art. 299 ksh roszczenia, roszczenie to w pozostałej części winno ulec oddaleniu (J. Giezek, D. Wnuk, Odpowiedzialność cywilna i karna w spółkach prawa handlowego, Warszawa 1994).

W niniejszej sprawie to pozwany powinien udowodnić wskazaną w toku postępowania okoliczność egzoneracyjną, bowiem to strona pozwana winna wykazać, że wierzyciel uzyskalby zaspokojenie od spółki gdyby wcześniej wszczął egzekucję (por. wyrok SA w Warszawie z dnia 13 lutego 2015 r., I ACa 1213/14). W ocenie Sądu pozwany nie sprostował ciężącemu na nim obowiązkowi wynikającemu z art. 6 kc, który wyraża regułę generalnie wymagającą udowodnienia powołanego przez stronę faktu, powodującego powstanie określonych skutków prawnych, ponieważ samo przyznanie faktu nie może stanowić wystarczającego dowodu istnienia danego faktu, który musi być zawsze ponadto potwierdzony całokształtem materiału dowodowego lub innymi poznanymi już okolicznościami.

Powołując się na przesłankę zwolnienia z odpowiedzialności pozwany S. K. wniósł o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego z zakresu księgowości i rachunkowości na okoliczność stanu finansowego dłużnej spółki, a w szczególności ustalenie czy i w jakiej wysokości wierzyciel uzyskalby zaspokojenie w postępowaniu upadłościowym. Jednocześnie nie wskazano żadnych źródeł, z jakich biegły miałby czerpać wiedzę o stanie majątkowym Spółki – w tym kierunku pozwany nie naprowadził dowodów, co więcej – nie podniósł nawet twierdzeń faktycznych w tym zakresie.

Mając na uwadze powyższe Sąd oddalił wniosek o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego z dziedziny księgowości i rachunkowości, z powodu braku wskazania przez pozwanego jakiegokolwiek materiału dowodowego niezbędnego do rozważenia go i dokonania jego oceny przez biegłego. Wdanie opinii bez materiału źródłowego nie było możliwe.

W oparciu o powyższe Sąd stwierdził, że na gruncie niniejszej sprawy brak jest podstaw do uznania, że zaszyły okoliczności egzoneracyjne uwalniające pozwanego od odpowiedzialności za zobowiązania dłużnej spółki (...). Jak wynika z ustalonego w sprawie stanu faktycznego strona powodowa podołała podstawowemu ciężarowi procesowemu obciążającemu stronę jakim jest ciężar twierdzenia, który sprowadza się do obowiązku przytaczania twierdzeń o faktach mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy. W ocenie Sądu powód wykazał zasadność roszczeń wskazanych w pozwie poprzez przedłożenie tytułu egzekucyjnego stwierdzającego istnienie zobowiązania spółki oraz wykazanie, że egzekucja wobec spółki okazała się bezskuteczna, czym jednocześnie spełnił przesłanki odpowiedzialności z art. 299 § 1 KSH. Sąd również stwierdził, reasumując powyżej poczynione ustalenia, iż nie zachodzą przesłanki uwalniające pozwanego od odpowiedzialności przewidzianej w treści art. 299 § 2 ksh.

Zgodnie z ogólnym uregulowaniem przewidzianym w art. 455 KC, wynikające z art. 298 KH roszczenie odszkodowawcze staje się wymagalne niezwłocznie po wezwaniu członka zarządu do zapłaty sumy zobowiązania, którego egzekucja przeciwko spółce okazała się bezskuteczna (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 2002 r., IV CKN 793/00). Odsetki za opóźnienie przeciwko spółce należą się w sytuacji, kiedy zobowiązany do ich uiszczenia nie zapłaci odszkodowania niezwłocznie po wezwaniu do wykonania (art. 455 kc). Powód wniósł o zasądzenie odsetek od dnia następnego od doręczenia ozwanemu nakazu zapłaty wraz z pozwem. Z całą pewnością w dacie tej pozwany był już skutecznie wezwany do zapłaty należności i z tą datą – zgodnie z wnioskiem powoda zasądzone odsetki.

Konsekwencją powyższego rozstrzygnięcia jest orzeczenie o kosztach. Uzasadnione koszty procesu powoda zamknęły się kwotą 4.624 złotych (2.400,00 zł – koszty zastępstwa, 17,00 zł – opłata od pełnomocnictwa, 2.207,00 zł – opłata od pozwu). Jako, że były to koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw przez powoda, niniejszą kwotę zasądzone od pozwanego na rzecz powoda, na podstawie art. 98 § 1 i 3, art. 99 k.p.c., § 6 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.).

Mając na względzie powyższe orzeczono, jak w sentencji wyroku.

ZARZĄDZENIE

1. Odnotować
2. Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi pozwanego
3. Z apelacją lub za 30 dni